

ANUL XXXVI No. 2.

18 Ianuarie 1920

UNIVERSUL

Literar

Director: STELIAN POPESCU.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA
11, STRADA BREZOIANU, 11

REVISTA
SĂPTAMANALA

PREȚUL 25 BANI
Abonament 10 Lei pe an

In acest
număr

Cluj

Alexandru
Macedonski

B'Arg

Versuri și Proză de: Alex. Macedonski, A. Măndru, Ion Pilat, Cridim, Ion Dragoslav,
Lia Hârșu, D. Iacobescu, Sarina Cassvan, M. Negru, N. Ținc, Vintilă Panta, N. Ma-
cedonski, B. Solacoiu, Constantin Ghika Lizys, V. P., etc., etc.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

UNIVERSUL LITERAR

VERIGĂ - TIGANUL

AL. MACEDONSKI

Când se potcoveau purecii cu nouă zeci și nouă de potcoave, și când boierii mari erau suflete de oameni, țărani nu duceau lipsă, deși nu li se dase pământ de nimic.

Fiecare dintrâșii, cât era țara de lungă și de largă, — clăcași se născuse și clăcași rămăsese, — ba pe moșia unuia ba pe a altuia — și, fiecare muncea din greu. Nu însă fără folos. Fiindcă, mai toți măcar că nu erau tocmai ocrotiți de boieri ca niște copii ai lui, aveau parte la rodul pământului, din munca și sudorile lor răsărit.

Cel mai mulți din stăpânii de moșii le dau cu adevărat pământ să-i are și să-l lucreze pe seama lor, pe zile de lucru învoite, iar alte dați, el le mai da și pogoane în dijmă, după tocmeliile făcute. Li se mai îngăduia să-și pască și vitele pe izlazurile moșilor: să taie și să ridice rogoz de prin bălți, ori trestie, spre a-și înveli casele, pătulele și staulele; să pescuiască și să se bucură de multe alte folosințe. Boierul avea în sfârșit în sat o sumă de finii și de fine, botizați ori cununaji de el. Pe lângă asta, el mai cunoștea pe nume, și după purtări, pe fiecare locuitor al satului, fiindcă în mijlocul lor se născuse și trăise cele mai multe zile ale vieții. Moșii, nu erau, de altfel, de ieri de altă ieri în stăpânirea undra sau altora. De altă parte, boierul fiind de obicei, tare și mare atât la căimăcnic cât și la vornic, tăia și spânzura fie la Craiova, fie la București și, prin urmare fără voia lui, nimeni nu se atingea de țărani ce aveau pe moșie.

Din dragoste pentru ei, veneau ori nu veneau cu o găină la subțioară plocon, ori cu o basma cu ouă în mână, pe ai ce fusese luat la mișie — tuns să fi fost pe tobă — că tot îl scăpa.

Dar asta nu era nimic; știa să scoată până și din ocnă, fiindcă, deși nu era el degeaba boer. Cu din ce muncea, țărani își plăteau fără băta de cap birul. Imbelșugarea nu-i lipsea nici din casa din ogrădă. Măniu, se află din prisos până și la cel mai sărac. Muierile îngrijeau să-și pună cloșcile pe

ouă. Măcăneau și găraiau rațele și găstele dintr'un cap al satelor la celălalt. Porcii grohăiau prin cocini. Cât despre șoale și straine nu le cumpăra nimeni dela târg. Sfârșia fusul și troncănea războiul pe sub pomi și prin cămaruțele răcoroase cu câte o ferăstruc într'unul din pereti, și cu câte un ochiu de geam în ușă.

Țiganii care fuseseră până bine de curând robi, nu duceau greu nici ei, li slobozise la leatu paopt (1) Libertatea lui Iliad (3) și a lui Maghieru; a lui Tell (3) și a lui Rusctachie — Berticul — mucaitul (4); a lui Firjirică — Brătianu (5) și a altora, dar ei nu vruseseră să treacă robi la zisa cucoană, pe care n'o știau dacă e cu arțag ori ba... Cu parul să-i fi luat dela vechii stăpâni — afară de pe câțiva — și nu i-ai fi gonit. De curtea boierului nu i-ar fi despărțit nimic. Și poate că aveau și dreptate. Cum ar fi fost în stare, cei mai mulți, să se desvele dintr'o dată de robie? Prin curțile prin care trăiau, duceau ei lipsă de ceva? Măncau cât vreau, și chiar, mai des de cât s'ar crede, dormeau tot pe atât, iar dacă erau bătuți, când se supăra boerul, cucoana ori cucoanașii, bătaia ce o primeau, era pentru ei prilej de bacșișuri. La Paști și la Crăciun, precum și la alte zile mari, li-se împărțea de stăpâni cămăși și nădragi de pânză. Dar ei căpătau și bunătate de alte toale de la cei de a căror curte țineau.

Verigă-Tiganu, fusese născut și el în asemenea curte. Dar de copil își luase lumea în cap, și pricepuse că nu e nimic mai de preț de cât să fie de sine-stătător; să poți să pleci dintr'un loc în altul când vrei; să rămâi acolo cât îți-e placul; să te scoli și să te culci când îți-e pofta; într'un cuvânt să n'ai să dai socoteală despre nimic.

(1) 1848.

(2) Ion Heliade Radulescu.

(3) Tell și Maghieru, generali ai revoluțiunii.

(4) C. A. Fossetti, neperiterul doctrinar al mării rev. franceze.

(5) Poreclă dată din dragoste de popor marelui tribun al rev. franceze din 1848, Ion C. Brătianu, fiindcă era mic la stat

Își luase el lumea în cap, dar cu o viuță (6), pe care și-o legase de gât, purtând-o azvârlită pe spate de cum îi fusese dăruită de feciorul zapciului, fiindcă îl auzise cântând din frunză. El mai învățase să cânte și cu naiul și, totdeodată, îi trăgea din fluer, aproape cu același meșteșug ca ciobanii de pe piscurile munților. Dîpla îi era totuși mai dragă.

Pe lângă cântecul ce prinsese dela alții, el mai scotea din ea și sunete ce erau șoflitozrea curgere a apelor și vijeliosul freamăt al codrilor. Cine se întâmpla să-i încapă atunci sub vraja arcușului, dacă era bătrân întinerca, dacă era tânăr se simțea întors spre copilărie. Un sunet al lui, era floare și un altul, vâlceaua cu iarba verde și cu mireasma ei; un altul, era luna și stelele ce se împreunau la urmă într'un vârtej arzător se făceau soarele cu lumina și înflăcărarea lui, iar el, aceste toate nu le învățase de nicăieri, și nu și-le cânta decât sieși.

Însă ce rămâne ascuns? Cântecul lui fusese auzit de unii și de alții, și vestea se dusesse dela Mădăiești (7) până la Valea Bouului (8), și dela Valca Boului până sub numele de munți dela Polovragi (9).

Nici prea înalt nici prea mărunț, oacheș de tot și cam buzat el nu era nici urât de tot dar nici de loc frumos. Purta și el, ca și alți lăutari ai vremii o venghiercă roșie fără măneci, ce s'ar fi asemănat cu a ceașilor de poștă, dacă ar fi fost cusută cu fir iar nu găitănăță cu arniciu albastru. De sub ea, o cămășă de pânză țărănească i se coboara în cute până ceva mai sus de glezne, înflorită cu trandafiri lucrați cu mâna din lăunuri ca focul între frunze aci verzi cât mai mult nu se poate, aci șterse, uneori mâncate de rugină...

Că așa îi plăcea lui Verigă

(6) Diminutiv dat de țigănuși unei vioare mici.

(7) Comună din plasa Amărăței, județul Dolj.

(8) Localitate de unde începe (din spre Amărăția) jud. Gorj.

(9) Mănăstire (Gorj).

cămășile, și se găseau destule fete să-și strice ochii, să i le coase până și în mătăsuri...

El mai purta în urechia stângă un cercel de argint cu o floare de pirozele (10) pe dânsul, și de care nu se despărțea, pe semne unde se topea de dragul ochilor albaștri.

Cucoanele, când își adunau în beciurile (11) culelor pe țărâncile de pe moșii la clacă, pentru ca împreună cu ele, să toarcă, să depene, ori să cure (12) porumbul, făceau ce puteau ca să aducă și pe Verigă, spre a le trece uratul.

Și, cu adevărat că, de cum cele de față se oboseau, și decum își isprăveau și poveștile, pe vioara lui Verigă se pornea să cânte privighetoarea, să fiuere mierla, și să-și spună numele până și cucul.

În ochii lui se aprindea un soare puternic, pe când pe sub arcuș pornea să curgă Jiul cu toate doinele lui, cu *Ilene-Cosânzene* așteptându-și feții-*logojeții* în potenele de argint ale vărsării zorilor, ori învârtind hore în asfințitul soarelui cu mari *Costandinăși* (13) la gât. Dar cântecul i se domolea și i se îngusta: Nu mai era Jiul ci erau *Gilortul* și *Amarădia* (14) cu toată dulceața și blândețea lor; el gongonea ca dânsule în zăvoaiete lor de plute și de săciul până ce se schimba în povestea marginilor de codrii și în a vranștelor ca cele dela *Cornet* (15) și *Adâncuța* (16) în care cântă grangurii cu pene de aur și cu cioc de mierlă.

Dar Verigă, dacă obosea să-i tragă din arcuș, își lua aci năful acifrunza, și simțirea muerilor dela șezătoare era năpădită în străvechea duioșie a răpoaselor mături ale Oitului rostogolindu-se când mai încet când mai iute, pe fundul de aur al nesiputului său, și cântând și el din frunză pe buzele halducilor lui ascunși prin întunecoasele păduri ale Teslului...

Să se fi uitat vreo dată la Verigă în acea clipă l'ar fi văzut frumos ca un făt-frumos al vi-ului. Ochii i se schimbau într'un ceptor de jar, și fruntea îi era bătută de de aripile stacojii ale inflăcărâtelor simțiri. Se depănau de pe vârtezițe subțirele fire ale borangicului auriu, și ghiem după ghiem creșteau doinele, iar tot așa se depănau și cântecul lui Verigă în beciurile în care apuca să răsune.

Cucoana, care și torcea în liniște fuorul din furca întințită în brâu, porunceă însă să-i se aducă un urcior de vin de *Golul Drâncei* (17).

Dar cu totul în apele lui, Verigă se află numai la *govă* (18), ca bună-oară la cele care se întindeau în băătura culei lui *Cucunu Andronachie, din Scăipești*.

De altminteri, fapt și eră că, în nici-o altă curte boierească, atât el, cât și țărani, nu erau mai bine primiți. Pentru a-și vesti ca mai din vreme petrecerea, boierul punca cu noaptea în cap să bată tăba în dealul lui *Popa-Pește*, și, tot cu noaptea în cap, porunceă să fie scos din pivniță vasul de țuică numai lacrimă de prună spre a i se da cep și a se infundă în el o stăvină nouă.

Țărani, care îi știau năravul, nu așteptau să răsără soarele și se porneau, care dintr'un sat care din altul.—pe căprării,— iar nici unul nu intra în curtea boierului cu mâna goală ori fără ceva la subțioară.

Dacă *govia* se da de Paști, ori în *Dumineca Tomei*, basmalele și sănurile cămășilor gemeau de ouă roșii și încondeiate, plocoane pe care, cuconul *Andronachie*, după ce mâna îi era dusă la gură și la frunte, le primea cu dragoste și cu voie bună.

Dintre țărani, se aflau destui care să vină și cu un miel—doi în brațe. Alții, făceau să guiteze un purceluș cu rătul apr ape frândăfiriu de fraged ce era, aducându-l ca să-l crească cuconul *Andronachie* și să-l aibă de *Crăciun*. Alții se iveau fie cu câte un iepure, fie cu peste vezui și argintiu ce se sbătea încă în plasa în care fusese prins.

Boierul, vesel și primitor, vorbea fie-cărui cu inima deschisă. Pe unul îl întreabă de păsul lui, pe care-l știa. Pe altul, de copiii lui, însă nu scăpa din vedere să dea în primire, argaților și muerilor din curte, plocoanele, știindu-le pe toate pe de rost, de te minunai de așa ținare de minte.

Dar cei veniți, dau ocol vasului cu țuică, lângă care, pe o masă lubgă, anume încoputată de un meșter dulgher din *Vlădimir* (1) se inbulzeau o sumedenie de mici căni de pământ ars și zmlățuit,—ca de un *cmzec*,—iar slăvina vasului scărțăia din greu.

Jeșit ca din pământ, Verigă da buzna printre țărani, și le trăgea

pe vioară ca de mama *Dracului*. Băietării, își dau căciulile pe ceață, ori le ȳdeau pe frunte, poticnindu-le câte-o dată și pe-o ureche, și întindeau între dânsii o horă voinicească, brâu-de-brâu și mână-in-mână bătând pământul cu picioarele și chiuind.

Ei! și să fi văzut atunci pe al Verigă, cum sărea și el în sus, cu vioară cu tot, dar fără ca degetele de la o mână să-i scape de pe coarde, și fără ca cea-l-altă mână să i se desprindă de arcuș, din care sunetele nu încetau, inflăcărare și repezi.

Muerile și fetele, începeau, în vremea asta, să-și arate cărdurile pe coastă, și alte plocoane intrau în curte, se apropiu, zmerite, de cuconul *Andronachie*.

În fruntea lor, veneau finele și mititeii fini care, ei, ab'a se țineau pe picioare. Una dintre femeii, fina *Mărgărita*, nu tocmai bătrână, dar uscată nevoie-mare, și rușinoasă foc, mânase din urmă—in curte,—cu o nula de alun, vre-o două-spre-zece capete de curci și de crncani, și tot i se părea că-i este ploconul prea mic, și se vâicărea,—serac de ea!—că vremurile erau grele, și că n'avea ce să facă...

O dată de vre-o opt-spre-zece ani, fina *Catrina*, n'adusese de cât vre-o trei puici, o oală dă zmăntână, și urdă. Dar o alte fetișcană,—fină și aceasta,—purta într-o mână patru gălai legate de picioare, în alta un cocos, iar pe cap, o vatră cu lapte bătut, acoperită frunză cu un șervețel de in, cusut în mătăsuri și fir. Tot ea, mai avea săoul plin de ouă proaspăt ouate, printre care două de găscă, și unul de curea. Erau și femeii care aduceau hiblici, pe când una, în puterea vârstei, abia putea să stăpânească în brațe, ținându-i cu amândouă mâinile, o mîmuno de păn.

Argații, nu mai pridideau plocoanele, și isprăvnicul își zăpăcea răbojul. Erau duse în cămară ba strachină cu unt proaspăt, ba azme calde, și chiar întregi doințe cu tragi timpurii de pădure.

Verigă însă băgă boala în toți. Abia se scărgea o horă că începea alta. Aci *sărba*, aci *mocăneasca* zguduiau băătura. Fetele nu și mai plecau ochii în jos. Se făceau și ele ca băleții: Dau pe brânci cu ei, și ca ei săreau în laturi ori în sus.

În vremea asta, femeile fertate de vîrstă, se așezau care sub pomii care sînt umbra culei preînăgă

(10) Peruzele.

(11) Subsclurile.

(12) Să curate porumbul.

(13) Monete de aur dela Împăratul Constantin.

(14) Răuri în Gari și Doli.

(15) Comuna lângă Craiova, fosta proprietate a familiei *Cornet*.

(16) Fosta proprietate a parinților mei A. M.

(17) Vie vestită în Craiova de odinioară.

(18) Nume oltenesc al sambatorilor în care boierii potneau pe țărani. În curtea lor.

(1) Sat de pe valea *Amărădnei*.

de mersul soarelui peste curte, și le mersera gura ca moara neferecată. Nevasta lui Constantin Drăcea, cât și a lui Dinu Mustăță, ai căror bărbați erau amândoi țărani chibaburi din Sclipești, își dau cu coatele arătându-și una alteia pe preoteasa, care intra în horă, purtând pe sub o fustă de stambă roșie, împodobită cu horbotică albă un malacov, pe care îl dăruise stăpânului satului parohiei Sfinției Sale așezat între dealurile Vocnei. Această preoteasă era tânără de tot, și vorba despre irumusețea ei se dusesse departe. Din păcate n'o

prea tăia mințea, și năzuia să se îmbrace ca cucoanele. Malacovul îi făcuse dar o mare bucurie, și cu neastâmpăr așteptase hora Sclipeștilor, spre a se lăfăi acolo gătită brezaie la cap cu flori de țarg și spre a i se duce pomina printre țărancele ce-i pizmuiau frumusețea.

Se întâmplă, cu toate astea, ceva în care nu se gândise maica preoteasa, căci, pe loc ce hora o luă iure, malacovul cel pus pe pielea goaia, încercu să se dea alivanta descoperindu-i picioarele până la șolduri, ce fură văzute albe ca cei

doi stâlpi din dreapta și din stânga unei uși de biserică.

Țărancele puineau, iar țăranii chinoteau care mai de care.

Dar sfiotia sa băgă de seamă împrejurarea și scăpă pe preoteasă din horă.

Verigă scoase în acea zi din minți pe cei mai înțelepți, iar când — spre seară — hora se desfăcu, mâini de jar căutară prin întuneric alte mâini de jar, pe când, Verigă, mai cântă la multe govii...

Al. Macedonski

IN AMURG

Luptă besna cu lumina, și'n amurg
Nori de sânge umplu zarea ca o pată ...
Iar din purpura pe-alocuri sfâșiată,
La fel plânsului pe fire raze curg
Cum ar curge după-o luptă neumană
Picuri roșii pe tăcute dintr'o rană.

Și-i pustiu, și gânduri negre mă apasă...
Cum pilotul pe furtună s'fruntă marea,
Ochiu-mi s'fruntă tot cuprinsul cu'ntrebarea:
Unde-i, unde-i dintre flori cea mai aleasă?
Luptă sufletu'ntre besnă și lumină,
Și arpa-i sângerează fără vină.

A. Mândru

DOI OAMENI STAU.

Pe cerul serii înfloresc lalele
Cu căte-o steu de aur în polir.
Tranșeele veghiază paralele
La nesfârșit ca guri de cimitir.

Doi oameni stau cu gând să se omoare.

În două case, 'n două limbi, deodată,
În geam cu crinul lunii, doi copii,
La fel în cămășuța lor curată,
Se roagă, Doamnă, tatăl lor să'l ții.

Doi oameni stau cu gând să se omoare.

Și'n două case, două mame plâng
Și la icoane îndurare cer...
În zori. Atac, Tranșeele se frâng
Sub sângerea unui singur cer.

Alți oameni stau cu gând să se omoare.

Ion Pillat

BLESTEM

MOTTO:

Tratatul de Pace dela București între România și Puterile Centrale, ne adusese o prea dureroasă știră în drăpturile și viața noastră națională.

Eu îndurerat până la sânge deacea neomenie încliguită, am compus acest blestem, pe care-l dau ca fapt istoric dar care se poate atribui și indivizilor care fac sau vor face și de aicea înainté rau țării mele.

I

Cine-a vândut această țară
Luând nevrednicul dinar,
De foc și sabie să piară
S'au pus în lanțuri ca tâlhar.

Și moștenirea lui un altul
S'o iete și s'o deie'n vânt
Iar când pleca-va la înaltul
Odihnă n'aibă în mormânt.

II

Cine-a vândut această țară
Că pe străini el a iubit,
Sămânța lui din lume piară
Ca și cum n'or fi trăit.

Și iadu de-a muri să-l iete
De pradă'n veci și de ispas,
Și nimeni de pomeni să-i deie
Și nici să-l plângă vreun glas.

III

Cine-a vândut această țară
Sau din prostie a făcut,
De rău păreri duhu-i tresară
Și de dureri neîncăput.

Copii lui să ceară pâine,
Femeia altul să i-o ia
Și starea lui ce-o mai rămâne
De pradă fie cui o vrea.

IV

Cine a vândut această țară,
Cine a vândut acest popor,
Să șadă pela porți să ceură
Mila, pâineu lutoror.

Și nimeni din creștini să-i deie
Nici dumeat nici adăpost,
Și orice bun Cerul să-i iete
Să-l lese cum o fi mai prost.

V

Cine a vândut această țară
Din slugi, ostași și din stăpâni,
Să moară sub zăplaz afară
Și trupu-i fie smuls de câni.

Să n'aibă loc de îngropare,
Și nici cosciug și nici sobor.
Dar nici bătrânele fanare,
Dar nici făclia stelelor,

Cin'a vândut această țară
Făr'a cugeta un pic,
Numai știu ce vorbă-amară
Și ce blestem să-i ridic.

Că tote ce le'oi zice acuma —
Vorbe toate-s în zadar,
Că am rămas a plânge numa
Și-o viața-oi plânge cu amar.

VI

Că cin' vândut'această țară,
N'are în el nimica sfânt.
De-ar avea piatra cea rară,
Nimica n'are pe pământ.

Vândut-a sufletul din sine,
Vândut-a'n cer pe Dumnezeu,
Ah! și ce suflete haine
Ajungă-i, dar, blestemul meu!..

O, Doamne sfânt, dămoale para
Robiei ce mă arde'n piept,
Codihnă n'am de până seara
Și până iarăși mă deștept.

De-acolo toate-s o visare,
Și totul e un trai ce nu-i,—
Un trist mijit aieva'mi pare,
O, țara mea, și-a dorului...

I. DRAGOSLAV

1918 Martie 24
Fălticeni.

ESTAMPA

O zi fără soare, cu nouri
Ce-albesc orizontul închis
In larg, cu aceleași tablouri
De toamnă, tristețe și vis...

O zi fără soare, în care
Sub lespezi de chinuri și gând
Octomvre se sbate și moare
Din veștede frunze plângând.

Barbu Solacolu

IUBIRE

de Lia Hârșu

Li priveam și nu-i înțelegeam. Se iubiseră mult. O nebunie de o lună. Pasiune în sărutări, iar în priviri, jurăminte și o complectă uitare de sine.

Și deodată, așa, pe neașteptate, când femeea se lăsă pierdută în voia acestei patimi puternice, necunoscută ei până atunci, plecarea lui bruscă și o tăcere prelungă o făcero neînțeleasă.

Lovitura a fost tare, violentă. Femeea rămasese ca buimăcă. Nu înțelegea, nu voia să înțeleagă.

A rămas multă vreme ca ametită. Încerca să nădăjduiască și nu putea. Voia să uite și gândul la cel drag i se satornjea în minte cu o îndărătnicie peste măsură de chinuitoare.

În fiecare trecător pe care îl întâlnea la cotitura unei străzi, credea că îl vedea tot pe el. Și un dor nebun, pe care n-avea mândria ei călcată în picioare, nici nădejdea că va reveni; nu-l putea înfrâna, o stăpâna, îi sbuciuma sufletul o urmărea ca umbra unei apropiate nebulii.

Și când desnădejdea și dorul de el venia să-i spună că totul e zadarnic, că fericioarea intenționa să intrează o clipă să auză pentru totdeauna, femeea rămânea fără simțiri și fără gând, cu un pustiu de moarte în suflet în fata neîmpăcatei realități.

Scrisoriile ei pline de ademeri și străbătute de cel mai cald fior de dragoste, rămăneau fără răspuns. Ar fi vrut să-i afie calea să-i cadă în genunchi, să se umilească, să-i cerșească iubirea, mila chiar, dar în ultima clipă când pornea cu hotărârea în suflet, gândul că în locul zor-

helor calde de odinioară va auzi glasul lui înăspriț de ne-păsare spunându-i cine știe ce cuvinte urâte, că în privirile lui pline de iubire va citi acum altceva decât atunci, o țintuia în loc.

Vremea se strecura încet peste sbuciumul sufletului ei. Din lovitura violentă simțită la început acum simțea adânc că o lovitură înăbușită când mințea-i se ducea când și când la el și la iubirea lor.

Amintirea acestei iubiri, singura din viața ei, era ca un altar în care sufletul ei venia adesea să se închine ca unei dumnezeiri.

Am vrut să o învăț să-l blestem, să-l urască. Înțelegem că numai astfel i-ași putea tămădui sufletul. Il ponegream în ochii ei. Îl arătam așa cum era, cu toate răutățile firei lui. Cine și brutal, nemilos și rece. Dar când îi vorbeam de el în felul acesta, ei-i se părea că vorbește de un străin, de un om necunoscut ei, de altul. Licoana lui îi rămăsese în minte așa cum îl cunoscuse la început, cum ar fi voit să-l aibă vesnic.

I-am văzut acum după multă vreme față-n față.

Mă temeam de răutatea lui și de iubirea ei încă vie.

Mă temeam de umilirea ei și de nepăsarea lui.

Am văzut-o pe femeea sovăind o clipă. Pe el l'am văzut cu un fulger de mânie în priviri. Apoi, amândoi oameni de societate deprinși să-și puie mască în orice împrejurare

când sunt în fața altora, și-au atins mâinile corect, amabil, ea și când s'ar fi văzut deabia jeri sau alaltăeri în vreo sală de spectacol sau în vre'un salon de prietenii.

„Ce-ai simțit?“ am întrebat-o după ce l'am văzut depărtându-se.

„Nu ști-aș putea spune hotărât“, mi-a răspuns femeea cu tremur în glas.

„Când i-am simțit mâna coprinzând-o pe a mea“—mi-a mai spus ea,—m'a străbătut un fior de bucurie. Uitaseră purtarea lui, uitasem chinurile despărțirii. Căldura acestei mâini nu-mi amintea decât clipele frumoase trăite atunci.

„Ochii lui, răi de data asta au avut totuși o clipă numai, o singură clipă ceva din căldura privirii lui de odinioară. Și în glasul lui rece, a trecut par'că ușor, ușor de tot duioșia de altădată când mi-a spus pe nume. Și-l aștept iarăși cu aceiași dragoste, aștept să-i văd iarăși privirea de demult și vorbele de atunci“.

„Dar mândria ta, femeie, unde e!“ am întrebat-o mâniașă.

„O, mândria mea... și glasul ei vibra în bucuria nemărginită a sacrificiului.“

„Dar dacă nu va veni, dacă închipuirea ta nebună te amăgește numai, ce vei face?“

„Voi suferi iar, voi nădăjdui mereu și-l voi aștepta în fiecare clipă“.

Și în toată făptura acestei femei, în care nu mai trăia nici un alt sentiment decât iubirea, am văzut întreaga decădere a sufletului omenesc în fata celui mai chinuțoare din tre patimi.

Lia Hârșu

FANTEZIE

*Va fi o noapte liniștită...
și marea sânu 'și va deschide
Ca 'n legănări adormitoare
să mă scufunde pentru veci
In țări de liniște e ernă,
în care triste nereide
Mă vor culca pe muș hiuri fine
și mi vor închide ochii reci.*

*Eu voi dormi adânc... deasupra-mi
aceleași vaiuri largi de ghiuță
Iși vor urma oftarea surdă
și pribeg-a fătă rost;
Eu voi dormi... și din văpaia
închisă 'n rânile din viață
Vor răsări mărgeanuri roșii
in locul sângelui ce-a fost;*

*Mărgeanuri roșii ce prin muguri,
vor înflori tot mai departe,
Se vor urca din adâncime,
se vor urca mereu, — și apoi
Vor împleți la suprafață
o insula de roze moarte,
Pe care undele oboșite
o vor stropi cu lacrimi noi.*

*Iar când, cu aripi istovite
de-atâta zbor prin zarea muta,
Veni vor păsările apei
la ea să caute liman. —
Această lume solitară,
din sbucium și din rani născută,
Va fi un leagăn de odihnă
a călătorului ocean.*

D. Iacobescu

POETUL D. IACOBESCU

Împinim o pioasă datorie, cercând să reîmpropătam amintirea celui mai promitător talent ivit în lumea poetilor de astăzi. D. Iacobescu a murit în 1913 și fără îndoială, era menit să fie singurul poet mare al generației noastre.

Încă de atunci scria versuri care ar lăsa în urmă cu mult, versurile unor poeți căuțați azi.

Era un visător discret, delicat și duios, totuși în poezia sa cu accente de energie, de revoluție, de patimă, neînchii puit de viguros exprimate.

Era un „simbolist“ nedetracat, neinfluențat de nefastele apucături ale „simbolistilor“ cu nuanțe decadente și moderne.

Erau versurile lui uncori străni, totdeauna triste, sfâșietor de melancolice, purtând în ele nefericitul dar, atât de

putin cunoscut poetilor—mai ales simbolisti—sinceritatea! Erau versurile lui muzicale

ca o șoaptă ce vine de departe, îmbălsămată în parfum de prădături și mirh... Împușă

ea oglinda unui izvor ce-ți a gîndeste chipul duios ca un cântec de dor, cântat încet și molatec, corindeau în ele speranțele unei generații ce așteaptă de mult alerul. Moartea a închis pleoapele ochilor lui senin și albaștri ca marea. Moartea a curmat tirul gîndirei lui înaripate, când de abia începuse să-și ia sborul pe calea luminei.

Pe o zi tristă, cum i-a fost tinerețea, s'a coborât în iacrusul de veci. Iacobescu, pe o ploaie mărunță și deasă, cu flori de crisanteme roșii risipite printre bulgării unui pământ noroios.. pete mari de sânge pe gîlgiul vecniciei!

Era singurul poet al generației tinere!

V. P.

FANTEZII UITATE

MIRA...

de VINTILĂ PANTA.

runzete ploilor tăc și cântă ietică un cântec de dor... trece grăbită și cântă: ochii vioi se sbat în cerul sprinzenilor negre, șuvițele părului fug pe fruntea-i semină, năsul micuț și obraznic soarbe nesăturat răcoarea lacului înflorit în muferi, gropița din bărbie îi râde, brațele-i goale se mișcă în povara donițelor ce duc, șoldurile urmează clătinarea trupului mic, sânul încătusat în strânsoarea pătimasă a cămășei de in se ridici încreștându-se...

Erai un noduț pe atunci și pe genunchi mă-te înca-i.

Mira!

Și acum joci în horă, dormi cu busuioc sub perini și cânti de dor... mă vezi și îți pleci ochii, obrajii ți-e bujori și fugi de-ți aduci aminte. Mult te-ai schimbat și știu că ai rămas aceeași!

Ți-a rămas gândul curat și în sufletul tău n'a pătruns ghimpele vieții, veninul minciunii nu l'ai mirosit, co-roana mării de n'ai poftit-o...

ai rămas curată în satucul tău liniștit, n'ai cunoscut larva orașului înegrit în păcat!

Tu nu cunoști orașul Mira, nu cunoști vâlmășagul frământărilor sale, căci n'ai ieșit din lumea ta și numai eu ea ai trait.

Ție soarele ți-a părliț obrazul iraged, și pielea lui ca a mei persici ce dă în pâr-guit, nu cunoaște de cât apa isvorului, nu știe cât cere un obraz de oras! Sânul tău miroase a lămâită și a busuioc, sânurile lor se scaldă'n parfumi ardeiate... Miilocol tău nu cunoaște strânsoare schi-loadă și esti frumoasă Mira, esti frumoasă când râzi, când pleci ochii, când roșești... și ce bine îți sade!

Esti viața, sănătatea, tinerețea, căci ochii tăi nu și-au stins licărirea prin ziduri mo-horâte, pupitre mâncate de carii... ochii tăi au în graiul lor nevinovăția sufletului tău de fecioară, n'au știut să citească scrisorile de dragoste ce păteaza fecioria sâmurilor și schimbă visele copiilor. Vi-

clonia întâlnirii nu o cunoști și minciună pentru ea gândul tău n'a știut să faurească. Buzele tale n'au tremurat în cuvinte cu două înțelesuri, gândul tău n'a sfredelit noianul patimilor necunoscute, genele tale nu s'au închis să soarba fioruri neînțelese, nările tale n'au tresărit pătimas!

Degetele tale n'au strâns mâini înfrigurate de pornirea simțurilor răsvrătite, coapsele-ți nu și-au încordat legăle-ți nu și-au încordat legă-

Esti curată! Murmure neis-prăvite în respirați pătimase n'au murdărit buzele tale, iar dintii tăi n'au știut să scrăș-nească vreodată.

Esti curată, fecioară cu trupul, fecioară cu gândul... și asta e mult... Fecioară cu gândul!

Mira, iartă de-ți pătez fruntea sărutând-o, uită sărutarea-mi vrăsmasă și rămâi aceeași... Mira, nu pleca ochii, gândește odată te jucam pe genunchi și azi imi joci în horă, și cânti... și dormi cu busuioc sub perini.

FILOZOFIE

*Fii mai calm! Privește toate
Cu surâs nepăsător!
Cugetă, că viața — poate —
E un sbor...*

*Fii mai calm! Privește toate
Cu un gest mai glacial!
Cugetă că viața — poate —
E un spectacol de spital...*

*Cu un surâs nepăsător
Totuș lupă-te, răsbește!
Ca erou învingător,
Dacă moartea te sosește —
E un sbor!...*

Cridim

CANTEC

(După François Coppée)

*Lângă chipul tău cel blând,
Veșnic zămbitor,
Chrisanteme, rând pe rând,
In tăcere mor.*

*Și, ca palidele flori
Ce se veștejesc,
Ochi-mi tristi și visători
Plâng când te priveșc...*

Const. A I Ghica

VORBEȘTE „VASILACHE” A LUI TITEL...

*Imi zice „Vasilache”, întreaga lume,
deși, la drept vorbind, port orice nume,
Spre-a nu părea păpușe, sau un mort
m'au pus pe patru roate și-un resort...*

*Eu, traiul mi-l trăesc ca vagabond
purtând beretă bleu pe părul blond;
Copiii mă târăsc, întreaga viață,
ținându-mă legat c'un cap de ață;*

*Băiatul care-ascultă și-i cuminte
cu mine schimbă primele-i cuvinte
Și merg pe-ale lui urme mici, încet,
pe scânduri sau pe luciu de parchet.*

*În caraghiosul meu costum de gală,
cu viața mea, adeseori banală,
Eu nu-s un personaj totuși prea trist:
în felul meu, eu sunt determinist.*

*Un copilăș trăgând de cap o sfoară
pe roate'mi duce-a zilelor povară.
Dar tu, care privești distrat la mine
te simți în viața ta așa de bine?*

*Cu cei cari mă mână merg ia păș,
de bat din palme, răd sau cad în naș,
Dar tu, ai înțeles în lunga-ți viață,
cine-a făcută din ține-altă paiată?..*

M. Negru,

10 Ianuarie 1920

SUFLETE AMARĂTE

Astăzi este sărbătoare națională: se împlinesc nu știu câți ani dela înfăptuirea războiului pentru neastârnare.

Clasa e împodobită frumos cu steaguri tricolore și tablouri reprezentând date istorice din trecutul țării.

În jurul catedrei sunt așezate scaune pe cari persoane respectabile și le-au ocupat. Iar în cele trei rânduri de băneji sunt așezați școlarii.

Un tânăr cu obraji scofalciți, cu ochii răutăcioși ascunși pe după ochelari, — institutorul de-a I-a — se plimbă cu o vargă printre dânșii, păstrând ordinea.

Directorul se suie pe catedră. Grav, cu pântecul voluminos strâns într'o redingotă ale cărei pulpane fălfăse în jur ca două aripi — își începe cuvântarea.

Vorbeste despre vitejia soldaților români în lupta pentru independență, descrie cu căldură eroismul și pricepera

Marelui Căpitan Carol I. și termină cu vorbele:

— Numai mulțumită lor noi cestia deacum trăim în pace, nesupărați de nimeni. Țara, recunoscătoare fiilor ei, a ținut să-j răspătască cu prisosință. Astfel, pe cei rămași în viață i-a ajutat din deșul cu de toate — iar pe cei căzuți în luptă i-a pomenit și-j va pomeni întotdeauna..

Un ropot de aplauze din partea celor de pe scaune acopește ultimele cuvinte ale directorului. Dar iată: un copil gălbejit s'a ridicat timid dintr'o bancă din fund:

— D-le director.. vă rog.. și tata-mare a fost la război.. și are o mână ruptă și..

Se oprește încurcat. Directorul, de pe catedră, a înruntat sprincenele.

Domnișii dimprejur zâmbesc ușor. Copilul urmează cu glasul tremurat:

— ..și nu i-au dat nimic.. Eu nu am tată.. Mi-a murit de mult.. Și.. m'a murit și

mama.. Stau acuma cu tata-mare și cu bunica.. Și suntem în mare nevoie.. Eu am venit astăzi nemâncat la școală.. și.. domnuje director.. perceptorul ne-a vândut eri lucrurile din casă.. Dumnea-voastră ziceți că i-a ajutat.. Da.. nu-i așa..

Directorul e stacojiu la față:

— Dă-i, domnuje, câteva. Bravo..

Tânărul cel cu ochii răutăcioși, ascunși de după ochelari, s'a repezit și l-a ars cu linja peste mâini. Domnișii dimprejur sunt mâniați foc de îndrăzneala micuțului.

— Dar cum se poate, d-le director, de ți-neți asemenea stârpituri în școală?

— Auzi obraznicie!

— Asta o să iasă un anarhijist!..

Iar copilul cel gălbejit își freacă între genunchi mâna umflată de varga institutorului de-a I-a, și plânge încet..

Ion Pas.

Visuri de Mamă

— Ngu, gu, gu...
 Taçi cu mama taçi!
 — Haide, nani!
 — Nani, nani, nani, nani...
 Leagănul scote un scăt-
 făjt, gunguritul se amestecă
 cu notele țărăgănite ale unui
 cântec de leagăn, mânuțele
 sgârcite se mai agită de câte-
 va ori în aer, apoi toc, toc,
 toc, sugaciul își lovește limba
 de cerul gurii prin somn, se
 visează în timpul unui dejun
 copios. „Mititelu mami, cum
 doarme el cu pleoapele între-
 deschise și cum îi lucește o-
 brăjorul din horbotelele bo-
 neței!”
 Și mama adoarme și ea...
 Acum băiețelul are șapte
 ani. Tăticu lui i-a adus un

ghiozdan de piele galbenă și
 cărți noi nouțe.

— Așa, draguț mamei: a, e,
 i, o, u.

Iată-ți și în licen. Ce bine îl
 prind pantalonii lungi!

— Mamă dragă, mamă, am
 luat examenul de capacitate
 cu media cea mai mare.

Și ochii amândurora se um-
 plu de lacrimi.

Dar primul an de facultate
 cu farmecul vieții de student
 îmbujorează obrații băiatului
 și reîntinereste pe mamă.

Plecarea feciorului unic și
 scump în țări străine, incre-
 teste însă frunțile părinților.

— Nu plânge mamă, mă voi
 gădi la tine...

A trecut o lună, au trecut
 două, trei, nici o veste.

Mama își recheamă în min-
 te suferințele, durerile, nopți-
 le de veghiere la căpătâiul
 micuțului său. Apoi grăbițe
 sacrificiile, nădejdea ei... U-
 țată, uțată în noianul de plă-
 ceri ale orașului mare, ingra-
 tul, ingratur! și o zgudue
 plânsul.

O mână o atinge ușor pe u-
 măr, ea tresare și își usucă la-
 crămile cu flaneluta la care
 eusea, în așteptarea micuțu-
 lui ce va să vie pe lume peste
 câteva săptămâni.

Sarina Cassvan

BCU Cluj University Library Cluj

ERA O ȚARA

*Era, era o dată,
 D'atuncea nu e mult,
 O țară lăudată
 Cu blînd popor și cult.*

*Era o țară care,
 Cu gînd de bine plin,
 Spre ce e bun și mare
 Plutea în sbor senin.*

*Cu mințea 'naltă, clară
 În lume strălucă
 Șaceastă mîndră țară
 Germania se numea.*

*D'odată însă, iată,
 Cu gest de impulsiv,
 Că lumii se arată
 Gorilul primitiv.*

*Sălbatecul se'ntrece,
 Nebun cum altul nu'i,
 În sânge să înnece
 Pe cei din jurul lui.*

*Dar, dreaptă răsplătire,
 În sângele vărsat
 Cu oarbă învrăjbire,
 Germanul s'a 'nnecat.*

*Da, s'a 'nnecat, și, fiară
 Închisă 'n cușci de fier,
 Își linge ruța 'i ghiară
 În visuri care pier!*

*S'ar mai putea să fie,
 Mă 'ntreb, c' acest popor,
 Căzut în barbarie,
 Să stea în viitor.*

*Cu cele l'alie state,
 Alături pus la rînd
 Cu țări civilizate?...
 Eu nu'l văd astfel sfînd.*

N. Ținc

„Prin Ardeal“

Răsfoesc cu curiozitate volumul D-lui Radu Cosmin, încetul cu încetul mă simt atras de stilul sau precis și vioiu și citesc cu atenție însemnările D-sale.

Volumul D-lui Cosmin, e scris într'o formă vie și plăcută, care te atrage și te face să citești cu interes cele 2-300 de pagini. În fraze simple și meșteșugite, autorul ne dă un compte-rendu zilnic a glorioaselor zile trăite de artiștii T. Național în turneul lor istoric prin Ardeal. Flori multe, fețe zâmbitoare, aplauze furtunoase, iață ce zărim la fiecare pagină a volumului. Pasagii frumoase de descrieri geografice și istorice, întâmplări hazlii, primiri și despărțiri înduioșătoare, coroanele de laur și discursurile D-lui Peretz.

Cu atenția și fidelitatea unui reporter monden, D-nul Cosmin ne prezintă pe drăgălașele fiice ale Ardealului în frumoasele lor costume, și cu flori roșii în coșite.

Cam acestea sunt în genere paginile volumului D-lui Cosmin. O mică întrerupere pentru vizita Suveranilor prin vre-o 2-3 orașe din Ardeal, scrise cu aceleași fraze vioale și colorate, și pe urma autorul se întoarce iar la matcă...
...dică lângă trupa Nationalu-

lui. Ultimele pagini sunt descrierea sfârșitului turneului, drumul spre București și discursurile D-lui Peretz.

Trebue să recunoaștem ca volumul D-lui Radu Cosmin nu e cătuși de puțin lipsit de interes, că are foarte multe calități și ea-și procura 1-2 ceasuri de lectură ușoară și plăcută.

LIZYS

Central University Libr
* * *

Sburătorul Anul I No. 39.

Acord final este titlul poeziei pe care o publică d. Nanu. Până de simțire și de cugetări adânci—cari sunt astfel intrunite, că dau o puternică impresiune de unitate—D. Nanu se urcă cu fiecare poezie tot mai sus, spre culmile cugetărei și ale lirismului.

Remarc—de asemeni—poezia lui Victor Eftimiu, care de și numai trei strofe, redă în românește muzicalitatea versurilor lui Verlaine cu al cărui nume se și sfârșește ultima strofă:

„Ca un duos refren
„Se 'nalță umbra fânului
„Spre statuia bătrânului
„Și bunului Verlaine...”

De asemeni, versuri și proză semnate E. Lovinescu, Pălat, Dăuș, Stamatiad cari au un loc tot atât de însemnat în literatura română și 'nar trebui pagini multe de tot ca să recenez, în parte, frumusețile lor.

Prin revista noastră, căreia i-se va da un caracter de magazin literar, nu pot decât să atrag atențiunea publicului asupra poeziilor cari au cultu' frumosului.

„Cronica Teatrală a Sburătorului” semnată E. Lovinescu „În Preambulu' centenarului” „Hecubi” evocă timpurile de acum un secol, al Teatrului Național și a mișcării intelectuale de atunci. E scrisă într'un stil frumos. Poetica dar viguroasă, din ea se deslușește o dojană pentru timpurile mici în care trăim.

Rampa chiar dacă n'ar cuprinde în coloanele ei literatura ușoară și plăcută prin care — de altfel — s'a făcut simpatică publicului, merită să-i urăm de Anul Nou viața îndelungată, pentru comunitatea sufletească pe care o întreține între scenă și public.

* Primit din Alexandria revista „Nufărul” în care tineri de talent contribuiesc la cultivarea literară a concetățenilor lor,

* Universul Literar reorganizându-se și menținându-și prețul de 25 bani este revistă cu cel mai mare tiraj. Literarii noștri vor putea publica — dacă nu cu o însemnată — în schimbul unei demne retribuțiuni și cu siguranță că numele lor va fi citit în toată România mare.

Mirza Măndrău

Teatrul lui François de Curel

*Comp. Bulandra, Nouul Idol, piesă în 3 acte
de François de Curel, tradusă de Rodou.*

Compania Bulandra care prima a montat la noi una din operele lui François de Curel, a dat dovadă de mult curaj și în deosebi de necontestată pricepere literară. Se va vedea întrucât încercarea i-a fost sau nu rasplatită.

* * *

Teatrul lui François de Curel, este foarte puțin cunoscut la noi, numai de cei cari citesc francezește și cari citesc intens, căci pe nici una din scenele noastre nu s'a reprezentat până azi. Opera sa dramatică, în Franța a revoluționat întreaga generație, prin felul cum se prezenta, a avut deseori de suferit după urma unor critici învechiți în regulile conservatoare ale unei arte dramatice răsuflate, întrebunțând pentru succes mijloacele cele mai estive.

Arta sa e plină de originalitate în formă ca și în fond. Nicăieri nu găsiți o situație forțată, creiata în vederea unui anumit scop bine determinat de mai înainte. Totul exprimat într'un stil măreț, puțin obișnuit autorilor la modă azi. Fondul totdeauna e ales cu îngrijire, în deosebi totdeauna original, cu o originalitate curajoasă, atacând teme nerecunoscute încă, deși lu-

ate din ciocnirile zilnice ale vieții. Totdeauna e de remarcată această originalitate a subiectului, în care scepticismul și cu entuziasmul alternează, când nu izbucnește simultan.

François de Curel e filozoful, care din toate speculațiile sale, din care a avut grijă sa elimine abstractul alcătuește o piesa de teatru, omenescă. atât de natural redată.

E filozoful care nu cunoaște pendantismul teoriilor abstracte, gândește serios, mai ales observă și reflectează asupra vieții în care trăește. Și pentru că viața în care trăește, cunoaște un înalt grad de cultură, întreaga sa operă dramatică e scrisă pentru elita păturei intelectuale.

Dramele sale nu sunt accesibile de cât unei anumite categorii de public și iată fără îndoiala izvorul primelor nesuccese în Franța, și ignorării în România.

Prin Adolphe Brisson — bun prieten cu François de Curel — putem afla unele concepții ale sale asupra teatrului, tot atât de curajoase ca și întreaga-i operă.

„Dă această rețetă neofitilor — zicea François de Curel — luați un fapt divers, pu-

neți cât mai multă gândire și serviți cald; veți avea cea mai bună piesă și cea mai complexă, căci ea va conține mișcarea, care face parte din drama, va conține gândire, care inobilează drama.“

Cât adevăr în această sugestivă și concisă definiție. un fapt divers și multă gândire! Subiectul nu poate nici odată depăși limitele unui fapt divers. cunoscut secolelor: viața, iubire, moarte! Iată cele trei mari subiecte, nu pot exista altele, și „un fapt divers“ nu poate eși din cadrul acestor trei. Și totuși subiectul poate fi original, poate fi nou, prin felul cum gândirea îl prezintă. Faptul divers e altul înconjurat de multă gândire.

Iată dar înțelesul concise sale definiții.

Toate dramele lui François de Curel sunt „fapte diverse“ îmbracate într'o gândire aleasă, genială! Totul învăluit într'o căldură comunicativă, care ne mișcă profund, ne dă emoțiuni de artă superioară.

Fiecare piesă în parte, e o operă de înalta cugetare de fina psihologie, în care fiecare replică îți sugerează o idee profundă, fiecare scenă îți evocă imagini asupra cărora se cere să reflectezi ca

să le pricepi fondul, exprimat elegant și subtil.

„Noul Idol“ din întreaga sa operă, e poate cea mai accesibilă marelui public, deși se ridică la cele mai înalte concepții de morală, la cele mai înalte sfere ale gândirii. Mediul e atât de omenesc, tratarea e atât de simplă dar atât de mișcătoare că nu poate fi de cât pe gustul celui mai simplu public.

Și totuși drama aceasta se desfășoară în cel mai înalt mediu al gândirii, înbrățișează cea mai înaltă concepție a intelectualității. Aci intervine geniul autorului care a reușit să împerecheze aceste două extreme: simplitatea cu cugetarea cea mai înaltă și îndrăznețea, la fel cu întreaga sa operă, la fel și în „La danse devant le miroir“, „Le repas de lion“, „Le coup d'aile“, „Le fille souverte“, „Souvés des eaux“, „La figurante“ etc.

Idolul nou, căruia se vor închina de acum înainte veacurile trebuie să fie știința! Pentru acest nou idol, omenirea va trebui să sufere, să pătimească, să moară. Iată concepția înaltă și teza piesei reprezentată pe o scenă românească, totul într'un mediu real, omenesc.

Savantul Dr. Albert Donnat, e pe urma unei descoperiri geniale, merită să revoluționeze știința și să micșoreze durerile omenirii. A descoperit un serum contra cancerului, trebuie însă să-l experimenteze, și o face, înoculând o tânără fată fizică în ultimul grad. E oare un criminal? Deoparte binele oamenirii, de alta viața unui corp putred... nu poate fi un criminal, când fata și așa era condamnată.

Dar — providența face câte odată minuni — stizia e vindecă încetul cu încetul, fata moare, din pricina

cancerului. E un criminal, continuă experiența pe propriul său corp, se inoculează singur, își va da viața pentru binele omenirii — sacrificându-se: — »găsesc sacrificiul ceva monstruos și mă omor! E idiot sfârșitul.. martir, fără credință!«

— Iată, subiectul, simbolizând cea mai înaltă concepție despre știință, cel mai sublim sacrificiu pentru aceiași știință, același nou idol. Totul într'o atmosferă caldă, distinsă intelectualitate, cu un stil riguros și cizelat cu arta.

Interpretarea Comp. Bulandra mulțumitoare: D. Petre Sturza a împrumutat rolului principal puternică sa personalitate, și a reușit să fie în năta dela început până la sfârșit, deși în unele scene, parcă prea sobru. D-na Lucia Bulandra, elegantă și ideală interpretă a teatrului de idei, frazind cu multe nuanțuri și fericit de inteligent. D. Brădescu un element bun. Restul în notă.

Traducerea stângace, și pe alocuri foarte puțin românească.

V. P.

ECOURI

Luna aceasta, va apărea poemul dramatic «Stârșit de comédie» al poetului Barbu Solacolu.

Coperta și desaturile acestui volum, sunt de pictorul Biju.

„Insemnările Literare“ și-au încetat apariția. Reapare în schimb „Viața Românească“, cunoscuta revistă a d-ului Stere, de data aceasta pe baze solide, sub forma unei societăți de acțiune, cu frumosul capital de 6.000.000 lei.

Opera Română, se pare că va lua în sfârșit ființă, sub directa priveghere a d-ului Nona Otescu. Se repetă asidu și cu spor. Reprezentațiile vor avea loc la Teatrul Național, în timpul când probabil Societatea Dramatică va întreprinde un turneu.

EPIGRAMA CROIALĂ

Mie insu-mi

Pe creditorul meu Ilie

Tot l'amdnam cu-o datorie.

I'and 'ntro zi, când plictisii,

Pierzând răbdarea,, m'a c'it!

C. Rhet

Criticului nevoias

Cititorul să-ți mistifici,

Gura vrea, nu rațiunea;

Ți-ar fi, o zi să nu critici,

Critică pozițiunea.

Unui bețiv

Lumea așa te prezintă:

Caracter șovăitor,

Că nu ești din cei ce merg

Niciodată drept la fintă.

Unui călăreț

Frumos și calul, dar și tu!..

În cât când treci pe el călare

Și-aud: „ce dobitoc frumos!“

Mă'ntreb întotdeauna: care?

Unui preot (epitaf)

Toată viața a luat

N'a cătat de e sau nu-i;

De-astă dată, chip, a dat

Ortu, dar și-acum tot lui.

Unui pușcăre

Să bagi mâna 'n buzunar,

Și-asta e o meserie;

Slujind, ieși pensionar

Tot la Stat, la... pușcărie.

Victor Bilciurescu

JOCURI DISTRACTIVE

12. ȘARADA

de Cleo Polizu.

Prima parte sunt defect
Și la oameni cu efect,
A doua sunt o vocală
Și la orice eu dau năvală
Iar a treia o să fie
Chiar un titlu de domnie
Tot cuvântul e meserie
Și-o aflați la mustărie.

13. ARITMOGRIF

de St. Vasiliu

	1	14		pronume (inv)		
	11	15	10	2	nume feminin.	
1	15	5	16	12	14	împărat roman
12	9	15	4	8	2	sentiment
	1	11	8	2		continent
	13	2				pronume

Vertical la fel.

14. METAGRAMA

de V. S. Ștefănescu

Cu C sunt meseriaș
Cu H sunt despărțit
Cu N sunt funcționar
Cu R sunt meseriaș
Cu P sunt servitor

15. ȘARADA

Sig. Charo

Fiecare mă îmbrăcați
Și sub surtuc mă purtați.
Prima parte, dragi copii,
Mi-o găsiți prin Geografii,
Căci e un punct însemnat,
Ce cu toți l'ați învățat.
Partea doua căutată,
Prin vocale e aflată.

16. PALINDROM

de St. Vasiliu.

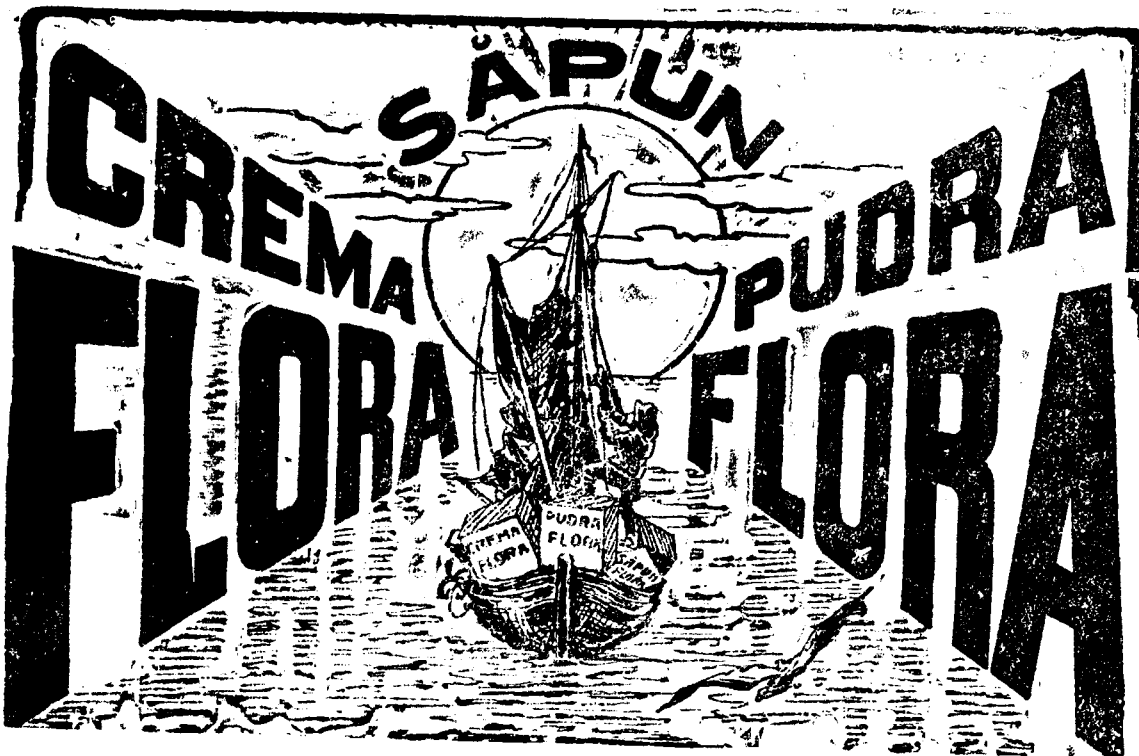
Vorba întregă de-o luați
O înștiințare aflați
Iar dacă e inversată
Un zeu indian arată.

Vestim pe deslegătorii jocurilor
că deslegările le pot trimite
și la fie care număr și după fie
care serie de câte patru numere,
cu condițiune ca deslegările să
fie primite de noi cel mai târziu
Miercurea care precede ultima
Duminică a seriei.

Deslegătorii jocurilor distractive sunt rugați să ia cunoștință că concurența la premii începe cu seria aceasta No. VII adică cu jocurile de la No. 56 înainte al *Universului Literar*.

Premiile sunt cele anunțate în numerile trecute: 150 de deslegări în cursul unui an dau dreptul la premiul I care constă dintr'un abonament anual la *Universul politic, Universul Literar și Veselia*; 100 deslegări dau dreptul la premiul al II-lea adică un abonament pe un an al *Universul politic*, iar 80 de deslegări constituie premiul al III-lea: un abonament anual la *Universul Literar*.

Colaboratorii cari ne trimet manuscrise, să bine voitască a-și păstra duplicate, căci nu se mai răspunde la poșta redacției, întru cât ceia ce se admite se publică iar ceia ce se găsește că nu corespunde genului revistei se respinge.

LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI

„UNIVERSUL”SE GASEȘTE DE VANZARE
URMATOARELE VOLUME :

Zodie și carte de petrecere . . .	Lei 1.—
Memoriile regelui Carol 17 volume, colecția completă . . .	„ 10.—
Carol I Regele României . . .	„ 2.—
Principele Carol Anton de Hohenzollern	„ 1.50
Memoriile Principesei Luisa a Saxoniei	„ 1.50
813 Isprăvile lui Arsène Lupin . . .	„ 2.50
Pașaniile minunate ale lui Petre Schlemil	„ 1.—
Regina bucătăriei	„ 2.50
Conversațiuni moderne în 6 limbi . . .	„ 3.50
Călătoria în India 2 volume . . .	„ 3.—
Dragoste din alte timpuri 2 vol. . . .	„ 2.—
Tragedie cerească	„ 1.50
Boale venerice	„ 1.—
Călăul din Berlin 8 volume colecția completă	„ 10.—